

حیزبسی دیموکراتسی
کوردستانی ئیران

سۆ کورتیه باس
له سهر سۆ روداوی تاریخی له کوردستانی
ئیران

ئاگوستی ۱۹۷۸

« چهند دهرسك له میژوو »

سی و سی سال په سر پیکه اتنی کوماری کوردستان له مهابان دا تی د بهری . هر چهند کونگره سیهم باره هره گرننگکاتی پیکه هانتن و تیک چوونی شو کوماره ی باس کړه وه / بهلام هر ویک له رایورتی کومیتهی ناوندی دا هاتووه / تستاش بهریوه بهرایتی حیزب له باره وه زور به کوماری کوردستان قفرزداره . تورو حیزب هم د هراتنی نموهی همهه تم ترکه بخانه تستوی خوی و هم تاقی کړد نموهی تم چهند ساله ریگای د هراتی به شیومیکی زانستی و درست له کوماری کوردستان له مهابان بکولیده وه . تم جاره ټیمه د همانموی باسی هویه — کاتی تیک چوونی کوماری کوردستان بکین .

پشرو بوون و راد هی شورشگری هموو حیزبیک لهوه راد هر دنگوی که چون تمو حیزبه سمیری رابردووی خوی و په نایمهی هملگاتی خوی دهکا .

حیزبیک تمگر نه توانی به چاوکی رخنهگرانه تماشاای هملگاتی خوی یگا و دهرسیان لی وهر بگری / حیزبیک شورشگری نیه .

حیزب شورشگری نایسی لهوه بترسی که تم باسی هملدی رابردوو گویا د وژمن شاد د هسی و تابرووی حیزب د هسی یا ناو بانگی له ناو کوملانی خلك دا دینه خواری .

به بیجوهانه / سی لی نان و راست کړد نموهی هملک و چووتیه کاتی رابردووی تیکوشان ناو بانگی حیزب له ناو کوملانی خلك دا د هپانه سر / تی یان د هگمیتی که حیزب به چاوکی جیندی تماشاای ترکه کاتی خوی دهکا . بویه شیومیکی باسی بیرموری کوماری مهابان لینگه انموهی هویه کاتی تیک چوونی تم کوماره به . با تموش بلین که رخنهگرتن له بهریوه بهرایتی حیزب له سرد هی کوماری کوردستان نوستی کومار کم د هکاتهوه و نه هملوستی ټیمه بهرامبر بهو کوماره د هگری / که به لاپه ریگی پر له شانازی میژووی گلی کوری د هراتین .

له شی کړد نموهی هوی هموو د یار د پیک دا د یاری کړدنی هوی ټسلی زور گرینگه . چهند سال پاش تیک چوونی کوماری کوردستانیش له ناو حیزب ټیمه د اتمو بیر و باوهره به هیز بوو که هوی ټسلی تیک شگاتی تم کوماره سیاستی چوونی بدکیتی سووتی به رامبر به ورتی تمو سرد سمی ټیران بوو . بهم جوهره هم لایکی ترمان بیجکه له خومان تاوانهار د هکړد و هم هویه کیشغان د هزیوووه که له د هسلاتی ټیمه دا نه بوو . ته تیجی لهو لیکه انه ویه ساده کړدنی مسهکه / خوئاسوده کړدن و خو مانده ووژکړدن بوو . بیجکه لهوه بهم چهنده —

ټیعتیرافان د هکړد که هیزی ټساسی کوماری کوردستان / هیزی د هروه بوو تک هیزی گلی کورد له کوردستانی ټیران . تموش د روست هر تمو بیر و باوهره بوو که د وژمن له سردماتی پیک هانتی کوماری کوردستانمده هتا ټیستا بلاوی د هگانه وه / بیر و باوهریک که د هگل راستی ریک ناگوی و د سموی یاری راسته قینه میژوو بگری .

بهلام تمگر بهوری تماشاای پیک هانتی کوماری کوردستان بکین / یومان د هر دنگوی که هوی ټسلی پیک — هانتی سی بهتی گلی کورد له مافه نتموایتی و ټینسانیکاتی بوو و هیزی ټساسین هر گلی کورد بوو که لهو کوماره دا تاوانه کاتی میژووسی خوی بدی د هکړد . لهو دم هوی ټساسی تیک چوونی کوماری کوردستانیش هر هوی ناو خو د هسی .

به کورتی هیزی ئەساسی جیولانەوهی سالتەگانی ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ لە کوردستانێ ئێران گەلی کورد بووه که به بهریوه‌برایەتی حیزسی دیموکراتی کوردستان کوماری مهابادی د‌امەزاند ووه و هیزی د‌هرهوه / واتەپشتیوانی بەکیتی سوویتی غامبلیکی یاریدەدەر بووه . هەر وها هوی ئەسلی تیک چووێ کوماری مهاباد یش هوی ناو خو بووه و هوی د‌هرهوه له پەلی د‌وههم د‌ایه .

له راپورتی کۆمیتە ئاوەندی د‌ا بو کۆنگرە سێهەم کۆتارە :

" د‌یاره هوی ئەسلی تیک چووێ کوماری کوردستان و شگانی جیولانەوهی رژگاریخوازی گەلی کورد له سالتە

گانی ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ د‌ا گری ناو خوی حیزب و حکومەت د‌ا خوی د‌هنواند . له حیزب د‌ا گری سیاسی بهریوه بهری

ئەو کز بوونه له هه‌موو باره‌گانی ژبانی حیزب و حکومەت د‌ا خوی د‌هنواند . له حیزب د‌ا گری سیاسی بهریوه بهری بهر چساو بوو . نووسراوه‌گانی ئەو وەخته له روزنامە کوردستانه وه بگره هه‌تا نووسراو و گواره‌گانی د‌یکه له گەل ئەوه بلاو کورد نەویان خوی سەر کەوتنیکی گه‌ورهی گەلی کورد بوو / به‌لام پایە هیندی وناره سیاسیه‌گانیان که د‌ه‌بوا ری نیشان د‌ەری کۆمەڵاتی عەمڵه‌ بن / نزم بوو .

پاره ئەستاندنی توندی جیولانەوه و سەرکوتنی به خیرایی تهرکیبکی ناله‌باری له بهریوه بهری د‌ا

پیک هینا بوو . زوربهی بهریوه بهران بو کۆمەڵه‌ چارگه‌ ژبانیاندا د‌ه‌ستیان به کاری سیاسی کرد بوو . ناتی کرد نەویان گەم بوو .

له خه‌برمانانی ۱۳۲۰ را هه‌تا گه‌لاویژی ۱۳۲۴ که حیزسی دیموکراتی کوردستان پیک هات / ئەنیا جوار سال ماوه هه‌بوو . لهم ماوه کورته د‌ا ئەنیا ناتی کرد نەوهی سیاسی پیک د‌وو سال ی کۆمەڵه‌ ی ژ . ک . به د‌ه‌ستوه بوو . ناچار بهریوه بهر پیک هاتبوو که پایە ی گه‌شتن و ناتی کرد نەوهی سیاسی له رادهی ئەو به‌سەرولیه‌تهی که هاتبوو ئەستوی نزم نر بوو . هەر وەک له راپورتی کۆمیتە ئاوەندی بو کۆنگرە سێهەم کۆتارە :

" بێسی ئەزمووێ کاربەدەستانی کوماری کوردستان لهره‌ را د‌ه‌رتە ئەوهی که پاش ئەو هه‌موو ناتی کرد نەوه ناله‌ میژوووسی بهی که گەلی کورد به د‌ریژایی خه‌باتی خوی د‌ه‌ستی کۆتووو . نا راده‌یه‌کی زور لهره‌ی قه‌سو راده‌ و به‌لانی حکومەتی کۆنه‌ پهرستی تارانیا‌ن خوارد * .

به راستیش ژه‌ری و خاوه‌ن تەجرەبه‌یی له سیاست د‌ا له‌ گانی به‌رنگار بوون له گەل د‌وژمی فیلغان د‌ا د‌ه‌ره‌ - کەوی . به د‌اخه‌وه‌ سەرۆکایه‌تی کوماری کوردستان له مهاباد له‌ و ئەزموونه‌ د‌ا به سەرکۆتوووسی د‌ه‌ره‌ نه‌ چوو و تروشی هه‌له‌یه‌کی میژوووسی ئەوتو هات که بو گەلی کورد یه‌کجار زور گران ئەواو بوو .

گەلی کورد به د‌ریژایی میژوووی خوی له تشکیلات و ریکه‌راو خوی د‌وو راکرتوووه . ئەنانه‌ت لیشمان بێزار بووه . هویه‌گه‌شن د‌یاره . تشکیلات و ریکه‌راو سەسولی هه‌رمانه‌وه‌ی حکومەتی مەزکزی بووه و زوری لیکرد ووه جا له بهر ئەوه کزبوون حیزب له باری ریکه‌راوه‌وه له سەر د‌ه‌ی کوماری کوردستان د‌ا شتیکی زور مەشتیج بوو . به د‌اخه‌وه‌ ئەو کز بوونه له هه‌موو کار و باری حیزب د‌ا د‌یار بوو . سەلاندنی ئوسوولی تشکیلاتی له ناو حیزب د‌ا تیکوشانیکی زوری د‌ه‌یست . به د‌اخه‌وه‌ د‌امەزاندنی ئوسوولی تشکیلاتی له باریکی تریشه‌ وه د‌یوار بوو . ئەک هەر ئەم ئوسووله‌ له لای گەلی کورد خوشه‌یست نه‌ بوو . به‌لکۆو بهریوه به‌راهه‌شی خوی له ئوسوولی تشکیلاتی

شارمزا نه بوو . له پاش تيك چوونى كومارى كوردستان به چاكي دهر كوت كه كرى كارى تشكيلاتى سردمى كومارى
 مهاباد تا چراد مهك بوو . بهجگه له وه حيزب له باري شيد هلولوشموه كز بوو . مههست شهوه نه كه دهبوايه تيئورى
 زانستى به سرد حيزبى ديموكراتى كوردستانى شو سردمه دا زال بسى . تنيا ئينسانى خيالى دمتوانى
 بيم جوړه فكر بكانموه . حيزبى ديموكراتى كوردستان له كومهلى كورد هوارى شو وخته ههلقولا بوو و هر چمند
 پيشروى كومل بوو / بهلام نهى دمتوانى حيزبىك بسى كه به پسى تيئورى زانستى پهرستاندى كومل بچووليموه .
 مههست تنيا شهويه كه نمانت يهكيتى فكش له سرد بهرنامه يكي روون به تهاوى ييك نه هاتبوو . جوولانموه تازه
 دستى پسى كرد بوو و به هيز بوونى هستى نمتوانيتى له كوردستان دا واى لى كرد بوو كه تنيا لايهنگرى
 له مافى نمتوانيتى كورد بوو بهشدار بوون له جوولانموه و ته نمانت بو گميشتن به بهريوه بهرپس بسى بوو . له سرد
 گير و گرفتگاتى كومهلايتى كومهلى كورد هوارى / له سرد گير و گرفتگاتى كشتى شيران و گير و گرفتگاتى ناو نمتوانيتش
 بهكيتى فكرى تهاوى نمانت له ناو بهريوه بهرپس دا ييك نه هاتبوو . له كاتى پهلامارى حكومهتى شا بو سرد كوردستان
 و پاش تيك چوونى كومارى كوردستان بوو كه كرى شيد هلولوى و نه بوونى يهكيتى فكرى له ناو حيزب و بهريوه بهرايتى
 حيزب دا به تهاوى دهر كوت .

كز بوونى حيزب له باري سياسي و تشكيلاتى و شيد هلولويسى وه له كم بوون و يا نه بوونى به
 يهكجارى كادري تى گميشوو و پسى گميشوو له پزهگانى حيزب دا ديار بوو . به راستى نوختهى هره كرى
 جوولانموه سالگانى ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ نه بوونى كادري بوو . له بهر شهويه تعينى كومارى كوردستان زور كورت
 بوو / نمتوانى كادري بيويستى خوى بو خوى پهروهره بلكه كادري پاش / شو كادري كه به كارى نيكتوشان
 حيزبى دى و بهريوه پشنى حيزبه / تنيا له ميدانى خيالات دا پهروهره ده كرى . راسته كه دهمسى فبرى
 تيئورى زانستى بسى / پايه زانستى سياسي خوى بهريته سرد / بهلام دهمسى له ناو كمل دا ژبايسى و له ناو
 گميش دا پهروهره كراسى / فبر بوويسى و له ژبان و خيالاتى كمل دهمسى وهر گرتيسى .
 به داخموه كادري شو تو له سردمى كومارى كوردستان دا هر يهكجار زور كم بوون و دمتوانين
 بلمين كه يهيك له هويهگانى هره سياسي شك چوونى كمارى كوردستان نه بوونى كادري لى زان و شارمزا بوو .
 كز بوونى بهريوه بهرايتى حيزب له ناو كار و باري حكومهتى كومارش دا خوى دمتواند .
 له راپورتنى كوميشه ناوهندى بو كونگرهه سبههم دا كونتراره :

" كز بوونى سردوكايتى و نه بوونى كادري بسى گميشوو بوو به هوى شهوه كه ورمزى سياسي له زوروه
 پندو نكرا / دمرگايى حكومت چمسيانو نه بوو / هيزى ميللى كوردستان سرد و سامانينكى ريك و
 ييكي پيدا نه كرد "

بهم جوړه راپورت ئينشاره به بسى مسلهى سياسي كردووه . يهگم پندو كرتنى ورمزى سياسي ناو خو / كه بهر
 له همسو شريك ماناى راكيشانى پشخيرانى و خونديستى كومهلاتى خلك بولاى كومارى كوردستان بوو . له
 باوه وه كومارى كوردستان سرد كوتوو بوو و زور يدى گلى كورد به دلوه پشخيرانى لى ده كرت . بهلام بيويست بوو
 كومهلاتى بهرني خلك له باري سياسي وه پهروهره بركين / حالى بركين كه حيزبى ديموكراتى كوردستان به

تعاونی جسی د هوی و هیزی بسی پایانیان بو پاراستنی کوماری کوردستان و دستکوتگانی هان بدری . هر وهها مانای بسی هیز کردن و تفرات له باری سیاسی وه له نار بردنی هموو شو دسته و توپزانه بوو که دزی کومار بوون . به تایبیتی خاشه بر کردنی نفووزی هیندی د مریهگی گوره و سرفک عشمیره ت بوو که به ناشکرا دوزشایتی خوین بمرامبر به کومار نیشان ده دا . له یاش تیک چوونی کوماری کوردستان / شو وهخته که دسته و توپزی دزی کومار بولی خاشانهی خوین یاری کرد / زبانی سیاستی نمری کومار بمرامبر به دزخانی جوولانموه به تعاونی د مرگوت . هیندی له کار به دستانی کوماریش که بو قازانجی قدری خوین هاتبرونه ناو د مرگای کوماری کوردستان / زور زوو خهپانه تیان کرد و خوین د باوهشی د وین هاویشت .

بهکیک له لمرکدگانی بنهرتی هموو شورشیک / تفرات هموو کورانیکی قوولی گوتهلا پیتیش تیکدانی د مرگای د بولتی کورن و دانانی د مرگای نویه که به ثامانجهگانی شور و وفاداری بسی و خزمتی گوتهلانی خهک بگا و دزی دوزشانی جوولانموه تا سمر را بوستنی . به ر اخوه سمر و گاییتی کوماری کوردستان نه شو د مرگوتی هه بوو / چونکه شو ماوهی به دستیموه بوو که متر له سالیک بوو و نه لیمگانی نهوی هه بوو . لیرهش دا د یسان بسی کادری بهر جاو د نکوت و پاک کرد نهوی د مرگای حکومتی له نیشانی بسی کلک و بسی بپر و باوهر هاسان نه بوو / چونکه کس نه بوو له جیکایان د اینی . بهلام با شو راستیش یلین که ثم مسلهیه بو سمر و گاییتی شو وخته گرنگ نه بوو و له وانیه فکرشی لئوه نه کردنی که پاک کرد نهوی د مرگای حکومتی شرکیکی زور پیوسته . بسی گرمان پیک هینانی هیزی سالی کوردستان / له شگری شورشگری گالی کرد / سمر کورنیکی گورهی کوماری کوردستان بوو . پیشمرگدگانی که زور یسان جووتیارو زمهه تکیش بوون / به د لئوه بو د دفاع له کوماری کوردستان ثاماده بوون . بهلام هیزی میلی سمر و سامانیکی ریک و پیک نه بوو و شمه له دوو مسله را ناشکرا بوو . بهکیم هیزی پیشمرگه نه له باری سیاسی و نه له باری عشمیگره وه پیره و ده نه کران . زور جار هر لئونده بهس بوو که کسیک کرد بسی و بتوانی تهقه بگا بووهی بینه ناو جمرگای پیشمرگه . د یسیلین و عشقی نیزی جاری به تعاونی له ناو هیزی میلی دا سمر نه کورتبوو . به کورتی پیوهندی عشمیره تگری لیرهش را هر نفووزی خوی پاراستیوو و زور زبانی به هیزی میلی گماند . د ووههم راسته که هیزی میلی چند سمر کردنی لی وه شاهوه و خوشهوستی گالی پیره و ده کرد بوو که پایهی تی گیشتی سیاسی و تفرات نیزیانینان بهز بوو / بهلام زور بهی شهسمرانی هیز له دوو سفته تماسیه بسی بهش بوون که بو هموو سمر کرد میکی له شگری شورشگری پیوسته . به کورتی سمر کرد اییتی هیزی میلی کر بوو و له وزی دا نه بوو شمرکی قورسی پاراستنی کوماری کوردستان به جی بگمبیتی .

شو هویانه ی یاسمان کردن هوی بیری / بان سوژیکسیون . بهر پرسنی شو هویانه سمر و گاییتی کوماری کوردستان واته حیزیسی د یوکراتی کوردستان بوو . هر جی هلمش کرا وه د یسان هر حیزیسی د یوکراتی کوردستان و به تایبیتی بمریوه بهرایتی شو حیزه بهر پرسه . بهلام هویهگانی تیک چوونی کوماری کوردستان هر لئوانه نه بوون . هیندی هوی ناو خوی تریش همبوون که به هوی بهر جاو یا شورشکیویان دا د منین / واته شو هویانه که دستلانی حیزیسی د یوکراتی کوردستان و بمریوه بهرایه تیان به سمر دا نه بوو و نه یان

د متوانی له همل و مرجی شو وخته دا ته شیرینی زوربان بگنه سر .

یوگم فولتر نمونې جوولانموی ساله کانی ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ بوو . یو مانابه که هیچ گورانیکې فولی کوملایتی بیک نه هینا و زیاتر له چوار چپوی جوولانمویکی نمتوانیښی دا مایوه . همل و مرجی شو سرد سمی کوردستان / ترکیسی حیزب و بهر یوه بهرانیه کسې ریگای شو گورانه فولی نه ده دا . شو گورانه به تابیستی له لاری دا پیوست بوو . له ناو بر دن و یا هر تمسی که مشر گردنی د مستهلانی دهره به گکان و ههنگاو هملینان به فزانجی جووتیاران د میتوانی جووتیارانی کوردستان / واته زور بهی گهلی کورد بگا به پشتوانی جیدی کوماری کوردستان . لم باره وه کوماری کوردستان له حکومتی میلی نازره رایجان له دواتر بوو . له کاتیک را که له نازره رایجان شلاخی زوی د هکرا و زوی د بره به گکان له ناو جووتیاران را داپش د هکرا / له کوردستان پاشکوتو تر بوونی کوملای کورد هوار ی و به هیتر بوونی باری نمتوانیښی جوولانموی ریگای گورانیکې کوملایتی شوونی نه ده دا . د دوهم تنیا بیک له سی خاکی کوردستانی شیران زرگار کرا بوو . له نه نتیجه دا ناوچهی کرمانشان و سنه / واته بعنی خوارووی کوردستان کرا به بنکی دزی کوماری کوردستان له مسابار .

له باقی شوه شم د دوو ناوچهیه وک بشیک له خاکی کوردستان له زیر دستلانی حکومتی میلی کوردستان د این / بوون به زخیره ی سیاسی و ناوچوری حکومتی مرکز یی بو رووخاندنی کوماری کوردستان کلکیان لی وهر گهرا . شم پرسپاره دپته پیش که بوجی سرورکایهتی حیزب هوار ی زرگار گردنی ناوچهی کرمانشان و سنه ی نه را که لور سرد دمه را کاتیکی گران نه بوو ؟ له راستی دا سرورکایهتی و به تابیستی سرگرد کاتی هیزی میلی چند جار هاتنه سر شو باوره که بو زرگاری بعنی خوارووی کوردستان له حبه ی سه فزه وه په لامار بدنه سر له شکر ی حکومتی مرکز یی / بهلام پارسهنگی هیزه کانی ناو نمتوانیښی ریگای شوه بیان نه ده دا . شو وخته سویای شینگیز کوردستانی خوارووی د اگیر گرد بوو و د هرکوت که هر په لاماریک بو زرگار گردنی شم ناوچهیه بهرنگار بوون له گل هیزی شینگیز بوو . له لایکی تره وه شینگیز و لهریکا و بدکینی سووینی له بهر یو یکنگرتووی دزی فانیستی دا بوون و سرورکایهتی کوماری کوردستان نهی د متوانی شو همل و مرجی نه خانه بهر چاو . ناچار زرگار گردنی کوردستانی خوارووی بو د واروژ مایه وه / دوا روزیک که هر نه هات نا کوماری کوردستان خوی نیک جوو .

سپهه / هر وها که له راپورت دا هاتوبه * نه بوونی بدگرتنی پتو و بدکینی به گرد بوه له ناو هیزه دیموکراتیکه کانی شیران را / بدیک له هر هکاتی هر هه گرینگی نیک شکانی کوماری کوردستان و هر وها جوولانه وهی سرانسمری شیران له ساله کانی ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ را بوو * . جوولانموی گلی کورد له کوردستانی شیران له ساله کانی ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ را به شیک له جوولانموی دیموکراتی و دزی یمین الیستی سرانسمری شیران بوو .

هر چند بهر بیک له ناو شمش حیزسی شیران را وک / حیزسی شیران / حیزسی نووه دی شیران / حیزسی دیموکراتی کوردستان / فیردی دیموکراتی نازره رایجان / حیزسی سوسیالیستی و حیزسی جدنگمل بیک هاتیوو و شو بهر به له باری فکریهه نتمشیرینی زوری کرد بووه سر و زمینی سیاسی شیران

و گوهلانی خنلگی سمرانسفری شیرانی له باری سیاسی وه ورنیا کرد بیوو بهلام به داخهوه روزیک که بیویست بوو
 ثم بمریمه به هموو هیزیموه بیته حیدانی خیمات / بسی دهنگ وهستا و بوو به تماشاجی روود اوکان .
 سمروکاییتی سی حیزسی شماسی ثم بمریمه / حیزسی توود هی شیران و فیرقی دیوکراتی نازمربایجان و
 حیزسی دیوکراتی کوردستان / همریک به جیا گوتنه ریگا دوزینه وه بو چاره سمر کردنی گیر و گرتنگانی خویان .
 کاتیک لهشکری کونمهرستی شیران بولای نازمربایجان و کوردستان وهری نکوت / حیزسی توود بسی دهنگ مایهوه .
 که جوولانوه له نازمربایجان و کوردستان تیک شکا / نمو ومخته لیدانی جوولانه وه له ناوجهکاتی تری شیران بو
 کونمهرستی شیران هاسان تر بوو . سمر تر نموه بوو که همر چمند له ناو حکومتهنگانی نازمربایجان و کوردستان
 دا بیسانی روو قولی همبوو که به بسی شو پیمانته دهوبایه پیکوه دژی حکومتی مەرکزی بمریمهکاتی پکن /
 بهلام بعداخهوه کاتیک لهشکری شا پلاماری نازمربایجانی دا / سمروکاییتی فیرقه به بسی ناگاداری و رایژ کردن
 له گل سمروکاییتی حیزسی دیوکراتی کوردستان پاشهکشی کرد . همر بمر جووه که لهشکری شیران رووی ده
 کوردستان کرد / سمروکاییتی حیزسی دیوکراتی کوردستان نه هاو بمرهی همبوو و نه هاو پیمان .
 دپاره هوی دپرویش به هوی بمر جاو دانهنین / هریک که له دستلای حیزسی دیوکراتی
 کوردستان به دهه بوو . پشتیوانی شمسی کوماری کوردستان له دهرهوه بهکیتی سوویتی بوو . شمیریالیسی شینگیز
 که نفوزیکی زوری له دمرگای حکومتی شیران دا همبوو و همر وهها شمیریالیزی شمیریکا که تازه به شمیرهیکی شیلگیر
 روی خوی له سیاستی شیران دا دیاری دمرگای کوماری کوردستانیان به درکی جاوی خویان دا دنا .
 شینگیزهگان به تاپیمتی له وه دمرسان له چمساو بوونی کوماری کوردستان له شیران تشمیر بگانه سمر کوردستانی
 عیراقیش که سمر جاوهی نموت بوو و نموتگش زیاتر به دست شمیریکهنگانی شینگیزهوه بوو . شمیریکا بسی به کاتیش
 هم به کشتی دژی بهر شمستاننی رزگاری خوازی بوون و هم بوونی بنگهیکی دیوکراتی وک کوماری کوردستانیان
 له شیران به زبانی نفوزی خویان له ناوجهی رزههلای ناوهراست دمرانی . بیجکه لهوه شمیریکهنگانی نموتی شمیریکابیش
 له نموتی کوردستانی عیراق دا بهشار بوون . بووه ثم دوو ولاته شمیریالیسی به هموو هیزیان رهزی کونه -
 بهرستی شیرانیان بو له ناو بردنی کوماری کوردستان هان دا و له هموو بارنگوه / دراو / چنک و مرستهشار
 یارمتمیان بسی کرد . دپاره راستو خودستی خویان بو شیران دریژ نه کرد / لهشکری خویان بو شیران نه
 نارد / بهلام نیشانیان دا که بوهمش تامادهن . تمنانتم شمیریالیزی شمیریکا که شو کاته تاقه ولانیک بوو که
 بوهای نموتی به دستهوه بوو / پشت لهستوری خوی یهو بومبایه نه دشارد هوه . له شمیری دووهههیش سمرگهوتیوو /
 دمولمتمند تر و به هیز تر دمرچووو و ولانگی شیران نه بیوو .

سیاستی یهکیتی سوویتی سیاستی سمر دهی ستالین بوو که به کشتی لی پرسراوهکاتی هم له
 ناوهوه و هم له دهرهوه تووشی زور ههلهی گهوه بیوون . شیرانیش له ههله و چموتیانته ترخان نه کرا . لیگ انهوهی
 بمر پرسهکاتی سیاستی دهرهوهی یهکیتی سوویتی له ورنی سیاسی شیران / لیگ انهوهیکی چموت بوو . کار به
 دستانی شو ومختهی شیران به مانور کردن و دانی بملیتی که پهلامارتابنه سمر حکومتهنگانی نازمربایجان و
 کوردستان و گیر و گرتی نموتی شمیریکه پیمانی دهرههینانی هاو بهش له ناو شیران و یهکیتی سوویتی دا

ئەمما كرا بوو / بە قازانجى يەكئىتى سوويتى چارە - سەردەگەن / توانيان پياوھ سىياسەتگانی ئىمە وىختەى يەكئىتى سوويتى بە فەيو بەرن . جەمقەر پاتروفكە كار بە دەستى سەرەگى ئازەربايجانى سوويتى بوولە دانانى سىياسەتى سوويتى لە ئىيران دا دەستىگى بالاى ھەيوو ولە پائشانىش لە يەكئىتى سوويتى حوجاگەھە و ئىھدام كرا / لە ھەيوو ماوەى پەرە ئىستاندن و نىك چوونى جوولانەوئى ئازادى خوازى لە ئىيران دا رولىگى زور نالە بارى بارى كۆر و زور برىارى فەردى ئىمەئوى دا كە بە قازانجى سىياسەتى دەرمەوئى سوويتى و جوولانەوئى دىموكراتى لە ئىيران نە بوو . ئىمە بوو وىختىك لەشكرى حكوومەتى مەركەزى بە بىانئوى رىكخستى ھەلبۇزاردىنى مەجلىس روى دە ئازەربايجان و كۆردستان كۆر / سوويتى كان لەو برىوايە دا نە بوون كە بىويستە فەرقەى دىموكراتى ئازەربايجان بەرفەرەگانى ئەم لەشكرە بگا .

بەجگە لەو يەكئىتى سوويتى تازە لە شەرى دەوھەى جىبھانى زىگارى بىوو . نىوئى ولاتەگەى وىران بىوو / بىداوئىستى بە ئاشنى و ئاشانىش و ئاوەدان كۆر ئەو ھەيوو . وىختىك كە دەركەوت لەشكرى ئىيران نەك وەك لەشكرىك كە دەيوئى ھەلبۇزاردىنى مەجلىس رىك بەخا / بەلكو وەك لەشكرىگى راگىر كەر كەوتە ئازەربايجان و رۆزى ۲۱ى ئازەرى ۱۳۲۵ گەيشتە تەوئىز و ھىچ كە بەرفەرەگانىش نەكرا / بەلكو ھىزى كۆنە پەرسە لە ئازەربايجان بو كوشتنى دىموكراتەگان دەستيان دا بە جەك / ئىمە وختە ئىش يەكئىتى سوويتى بىشى وئىستيا لە ئازەربايجان و ھەر وەھا لە كۆردستانىش دىفاع بگا / ھىچى بىشى نە دەكرا .

راستىگەى تەش دەبى لىرە دا بگۆتەرى . يەكئىتى سوويتى چوون لە كۆمارى كۆردستان دىفاعى كۆر بە ؟ ئەگەر كۆمارى كۆردستان خوى بەرفەرەگانى لەشكرى كۆنە پەرسەى ئىيرانى كۆر بەا و ئەو بەرفەرەگانە ماوە بىكەش دەرمەوئى ھەبا ئىمە وىختە لەوانە بوو يەكئىتى سوويتى پارمەتى كۆمارى كۆردستان بەا . بە ئەم كۆمارى كۆردستان بەرفەرەگانى نەكۆر و دىفاعىش لە خوى نەكۆر . لەو ھالەتە دا يەكئىتى سوويتى بو دىفاعى كۆمارى كۆردستان تەنيا بەك رەگای ھەيوو / ئىمەئىش ئاردىنى لەشكرى سوويتى بو ئىيران بوو . بو ئەو نەك پارمەتى بە كەلى كۆرد بەا / بەلكوو لە باقى گەلى كۆرد شەرى بگا . دىيارە ئەوئەش بوئەكەن تە بوو . ھەر جەنەد مەزوو ئەوئەبە كە بوو نەك ئەوئە كە دىوايە بى / بەلام ئايا ئەگەر كۆمارى كۆردستان دىفاعى لە خوى كۆر بەا و ماوئە بىكەش خوى راگرتيا / وەزە نە دەگۆر درا ؟ ئەمە جەنەد دەرسىك لە سەزووى خەبەتى گەلى كۆرد و بە تاپەئىتى لە نىك تىگانى كۆمارى كۆردستان لە مەباياد . لىكۆلەنەوئى زىاتر لە ھەيوو بارەگانى بىك ھاتن و پەرە ئىستاندن و نىك چوونى ئىمە كۆمارە دە بىسى ھەر دەرمەوئى ھە بىسى .

✽ یادیک و نسی کردنوهیکی رایبرینی چهگدارانهی ۴۶ - ۱۳۴۷ ✽

ده سال به سهر رایبرینه چهگدارانه گهی سالانی ۴۶ - ۱۳۴۷ دایبیردهیسی . ثم رایبرینه له میژوی خهبانسی حیزسه که ماند ا دواي کودتای رهش گهلاویزی سالی ۱۳۳۲ / سی وینسه و به لایبرهیکي یر له شانازی خهباتی گلهگمان و گلهانسی شیران دزی دسه لاتی سمرروی پاشایهش دایبرینی .
 لهم رایبرینه دا که هورده مانگی خایاند / زورگاری به ترخی وهک سماییلی شمریف زاده / مهلا شاواره / سولسیمانسی موهینی و عهبد ولای موهینیسی و به دهمان گنده امسی تیکوشوری حیزب شهید کران و سهریان له ریگای بیرو پاره بیان دایبانا و به هزاران کس گبران و جمره به دران له داکاکانی نیزامی زمانی شهر دا به سمرگ یان حهسی دورور دزی مسحکوم کران / بیان له کوردستان له نیو کس و کاریان هلقه مند ران و بو ملبه نده کانی دیکه شیران دورور خرابه وه .

له بیرومیری شوکار مساته خوینساویه دا به بیوستی د زمانین شی کردنوهیکی رایبرینه که پیشکش به هارو نیشمانانی تیکوشور بگمین بو توهی له گله بیرومیری فیداکاری و گیانبازی رولهگانیسی حیزب و گلهگمان / ههله و کم و کوریگانی رابر رومان دست نشان کردسی تا له قوناخی نیستا و داهانوو دا دویانه نه بنهوه .
 ریزی همره گوره له شهیدانی ریگای تازادی گلهگمان سمرز راگرتنی تالای شهبات و کول نه دانه بو ویدی هیتانی شو تاوانانهی هاوریمانی حیزسی و رولهگانی گلهگانی شیرینیان له پیناویان دا بمخسی . راست کردنوهی ههلهگان و نهعیشتنی کم و کوری و به ناماد موهی هیزت بون بو سمر دوزمن / دهنه هوی شهوه که گلهگمان له جوارجیوهی شیرانیکي دیوکرانیک دا به خود موختاری بگا و تاوانی شهیدانی ریگای تازادی کورد و شهیدانی ریگای تازادی شیران بیسه دی .

ههله و سمرجی موهینی سمره بدهندی دست پی کردنی جیولانسهوه

دست کردن به جیولانسهوهی چهگدار له سهرهتای سالی ۴۶ دا / به رهیمی له بهر چاوگرتنی ههله و سمرجی عینی ولات به شهوهیکي گشتی نه بوو / بملگو به رهیمی لیگ انهوهی بهشیکي کادرو گنده امانی حیزسی / شویش له کوردستانی عراق بوو . ثم هاوالانه له بهر ویزیکی که له نهنجای سیاسهتی راونان و گرتن و تحویل دانهوهی تیکوشورانی کوردی شیران له لایهن رایبرایهتی جیولانسهوهی کوردستانی عراقه وه تووشی هاتیبون / بیراریان دا چهگدارانه بگهینه وه ولات .

راسته گلی کرد له کوردستانی شیران له زیر ستمی نهنواپیتی و جیناپیتی دا دمهیلاند و ویرای گلهگانی غیره فارسی شیران له ههموو ههتیکي نهنواپیتی سی بهش بوو / تازادی به سهرهکیگانی بدشهر بهیسی شهری له لایهن کارنه دستانی ریژیمهوه پی شل دهکران و به هزاران رولهی تازادی خوازی کورد و غیره کورد له سیاجالفگانی ریژیم دا بوون / بهلام نمرادی شهوانه به مانای ناماده بوینی ویزیکی عینی له بار بو رایبرین نه بوون . لهوگانه دا ناکوکی نیوان دیزگای حاکمه و خطک هینهه تونده و تیز نه بوو که بگانه سنووری بیک ههلبیزان و تهنسه وه .
 شو قهرانه گشتی پیش له کوری دا نه بوو که نه جیولانسهوه و زیر دستهگان ناماده بون وهک پیشوو بژین و نه جیولانسهوه بتوانن به کیفیتی خوبان وهک رابر وولی خوون . کاتیک ویزی گشتی عینی له شیرانیکي بیان و بهرین دا تاوا بووه رایبرین نالهبار سی / ههلا وار دینی کوردستان و دانی خوگی شهوه که ویزه تونده و تیزه بو شویش ناماده می /

حکمیکی د دور له منتیق و حقیقه نه .

یوونی پستی جبهه و کاتال بو پیوندی د پریوه و هیبانی یارمندی / پدیک له پید اوښته سره گیکانی هر جولانموهیکه .
 کورد ستانی عراق به هوی سیاستی چوپنی راپهرانی جولانموه کورد ستانی عراق نیک هر شو پستی جبهه به
 نه یوو که یارمندی د هری جولانموه کورد ستانی شیران بسی و بسی به رنگای دابین کردن پید اوښتیکانی جولانموه /
 به لگوو به گوبره برپاری یارزانی سمرانسری سنور له کورده راپسریوگانی کورد ستانی شیران کیرا یوو بو نموهی
 نه توان کفک له کورد ستانی عراق وک کانالیک بو پیوندی د پریوه وهر بگین .

لیره د ا پیوسته شمعی و میر بخرنموه که جولانموه به جید دی د اوای یارمندی همه جهشندی له هیزهگانی ژوریزسیون
 کرد و تمنانت هیندیک پهلینیشی پی د را / بدلام به د ا خموه شو پهلینیا به هر وا مانموه و یارمندیکی که کربک
 به مانموه و به هیزیوونی جولانموه بکا له گوری د ا نه یوو . د مرکزنی بیاننامه یو راکیشانی سمرنجی بیر و رای
 جیهانی بولای کارسانی کورد ستانی شیران و پیک هیبانی خویشان د ان د ژنی رژیم له ولانفکاتی شورویا و . . .
 تمیا یارمندی پیک بون که به جولانموه گلی کوردی شیران کرا .

هغل و سمرنجی زمینی ولانفکمان له سمر و بندی جولانموه د ا

له سمر و بندی دست پی کردنی جولانموه چنگداری سالهگانی ۶۶ - ۱۳۴۷ د ا پی به پی له گل له بار
 نه یوونی و منی عصینی بو جولانموه / و منی زمینیش له بار نه یوو . هیزه سیاسیکانی د ژنی رژیم توننی د و پریوکی
 بیوون و اوینی نیکوشانی د ژنی رژیمیان به هوی سیاسی راوانان و کوشت و بری حکومتیه هر دهات تمک تر
 ده یوو . هیچ چمننه هاوکارینیک عمیلی و نزدیک له نیوان هیزهگانی سیاسی د ژنی رژیم همنس پی نه ده کرا .
 له کورد ستانیش گرتن و راوانانی شمند امانی حیزیسی له رشمعی ۴۲ و پهماری ۱۳۴۳ یوو به هوی نموه که سدان
 گس بگین و به سدانیش پریوهی عراق بن . شم پریوه بونمش به د و ههم تراستی ژبانی حیزیه گمان د وای
 گرتن و راوانانی سالی ۱۳۳۸ د هزیر دی .

کادر و شمند امانی راگرد وو / چ شمندی له ۱۳۳۸ پهره عراق چوویوون و شمندی له ۱۳۴۲ یوه رویشتن /
 له جیاتی نموهی عراق بگنه بیگه بو ساز کرد نموهی پیوندی و پیک هیبانی ریکخراوهی حیزیسی / کونته کیزاوی
 د وو پهرهکی و هینده سمریان به گیره و گیشهی عراق گرم یوو که زیند وو کرد نموهی ریکخراو له کورد ستانی شیرانیان
 وک شمکی سمرهکی له بیر چوو .

" کورد ایستی " کردن و د روسایستی بیرو باوری پیشگوتیوانه بیوو به بنیشه خوشگهی زوریه راپهرانی حیزیسی د یوکرانی
 کورد ستانی شیران له گریسن . هر له ژیر شمیری شم بوچوون و لیگ انوش د ا یوو که راپهرایستی شو سمره نموهی
 حیزیه و زوریه کادر و شمند امانی پریوه / شمکی خبات له ولات و بوواند نموهی حیزیهان له شیران خستیه پست
 گوی و بو کورد ستانی عراق شمکی خبات و جبهه وانی بیوون یوو هیوا به که گویاجاری کورد ستانی عراق ده گینه
 پلمیک و یاشان به یارمندی کوردی عراق کاری کورد ستانی شیرانیش پیک لا ده گن .

شو راپهر و کادر وکند امانه شمکر جارد بارش رنگان کوتیاره ولات یان بو فعالیت هانتیان / زیاتر مهستان
 کوکرد نموهی یارمندی و شروه بره و پژو بو راپسریتی کورد ستانی عراقی یوو نیک کار و باری شمروتی یان واته پیک هیبانی
 ریکخراو له کورد ستانی شیران د ا .

بو بهر بهر دگانی د ژی تم چشنه بوجوونه بوو که بهر بهر جم و جول پیک دهات . تم مسئله که کاری بهر بهر تی لند امانی
حیزسی دیموکراتی کورد ستانی شیران کاری سیاسی و ریکخراومیسی له شیران دا به هر دهات لاینگری زیاتر
ده کرد . بهر همی همول و تیکوشانی شو کادر و لند امانی که لاینگری تم ریزازه بوون / ساز کردنی ریکخراو
له د بور بهری شاره گانی سرد مشت / بانسه / مهاباد و شاپور بوو .

راست لهو کاته دا که هیوای دوا روژیکې گشه دار لهو چه شنه خیماته دهکرا / رابرایتی جوولانوهی کورد ستانی
عیراق ریگای کرتن / راوانان / د وورخستنوه و ته حویل دانوهی کورد تیکوشانه گانی شیرانی کرتنه بهر . تم هیرشه
نا جوا حیرانه بوو به هوی شه که هیندیک له کادر و لند امانی حیزب به سرکرد ایتی شه هیه سولیمانیسی
سوعینسی بهر و ولات بگرینه وه . گرانوهی سولیمان و هاوالانی بوو به هوی شه که لی پسرراوانی جوولانوهی
کورد ستانی عیراق توند و تیزی بهرام بهر بوو کورده شیرانیانه زیاد کن که بییری تیکوشانی د ژی ریژی شایان
لی ده کرد نموه . هاوال مهلا رحیم / قوریانی تم سیاستی لی پسرراوانی جوولانوهی عیراق د بهر هقی به
تیکوشه رانی کورده شیران بوو .

زیاد کردنی فشار و گوازنهوه و خستنم ژیر جاوه دیری شو کادر و لند امانی که له عیراق ویک پیگه بو کار و باری
شیران کلکیان و مرد هگرت بوو به هوی شه که تم د خستیمیش مترسی کرتن و تحویل دانوهی بو هی به جید دی
وله کانتک دا که ریکخراوی ساوای حیزسی تویا له بهشتیکې چکولهی کورد ستان دا پیک هینا بوو / بهر بو شیران
بگرینه وه .

ناشکرایه تم ریکخراوه ساوایه / له گل شو کادر و لند امانی که له پیش دا گرا بونوهه ولات سهره رای ها و کاری
و بهنگرتن / دیمان شو گهر سهیه نه بوون که جوولانوهه له سهر شان و شه پیلکیان خو راگری و شو هیزه نه بوون
چ له باری مادی و چه باری معنوی بهوه کورد ستانیکې پان و بهرین د اگر توهه زمینی زمینی له جوار جموی
کورد ستان دا ناماده کن . به کرتنه بهر جاوی مهیدانی تیکوشانی جوولانوهه و به راوردی له گل کورد ستان
و کرتنگتر لهوش له گل شیران / پادی مترسی شو کاره و گرتی شه و یاره قورسی که ده کوهه سهر شانی جوولانوهه
و رابرایتیه گای زیاتر د مرد هگوی .

زور به جی به تم مسئله بنجیتیمیش وه بهر خمینوهه که هاوالانی به شدار له سرکرد ایتی راپسرنه که دا هه
چمند لندانی حیزبیک بوون / بهلام هاو بیر و هاو کرد بوه نه بوون و به شیوهیکې تیکراسی پسرراوانی له نیووری
یهکی زانستی و شور گرانه نه ده کرد که بهر دی بنافعی ههر کرد بوه و راپسرنیکه و بهرنامه یهکی سیاسی و روونیان
نه بوو که له ریگای ریکخراوهوه بیگه بینه د مستی کوملانی خطک و له ریگای توهه کار له مشک و ههستان دا بکن
و همزیکې مادی یر توانای لی پیک بختن . بهم جووه د مرد هگوی که شاسوی جوولانوهه که چمند تارک بوو .

راسته هلسوورینهرانی جوولانوهه له کونفرانسک دا داوای گرانوهه بهستان ریزه بریاریکیان بو شکی کار کردن
و د ایشتی کار هر کرد / بهلام له تیوان بریاری کوت و پر و دیاری کردنی شرکت و مل راکشان بو د سیلیجن و
واز هینان له نغزیری شخصی فبری زوره . هاوالان نه باننتوانیوو واز له و بیر و باوهر و کرد توانه و لند ههستان
و د ایشتنه بختن که له ماوهی ساله گانی د بهر بهر دی دا قدیان پیوه گرتیوو . ههر بوختن زوو زوو بایان د ده اوه

سەر یو چوون ولیگد انموه و خوو و کرد نموهی پیشوویان

ههلهگانی رابهرانی جیولانموه

+++++

۱ - گرتنه پیشی سیاسی دیفاعی پاسو

مارکس دلسی : " پیوسته سەر له شورش ههموو بیهه اویتیهگانی شورش بگریه بهر جاو / پاشان دست به شورش بکدی . تهگر به بی تم کاره دستت به شورش کرد تاچه رنگای بی شو لا و تم لاهیرشه . دیفاع مەرگی رابهرینی چهگه ارانه به ."

رابهرانی جیولانموه ۴۶ - ۴۷ له بهر کم ئهزموتی و کم دهرهتانی / ههر له سههناهی کارهوه نووشی ریزه ههلههکی تاکتیکی زهق و بهر جاو هاتن که له باری ستراتیژییهوه بوو به هوی فونانیان . کادر و پیشهههگهگان کاتیک کوردستانی عیراقیان بهجی هیشت - بیان پسی بیان بهجی بهیلرا - و گهرانموه کوردستانی ئیران تهفیا بو باو باوین و تم دی و شو دی کردن نه گهرانموه ولات / بهلگوو به مهبستی دست پسی کردنی خهباتی چهگه ارانه گهرانموه ولات . راسته چهگ و جولیان له بهرامهر چهگ و چولی د وژمن د! شتیک نه بوو / بهلام وری د وژمنیش شو و ره به نه بوو که د وایه پمیدی ای کرد . کاتیک د مستهکی دزی رژیم له دهرهوه را دهگه به وه و شو لا و تم لا دهگن / خوویان ههر ناویکی لی بنین د وژمن شو کرد نموه به رابهرینی چهگه ارانه دزی خووی د ادینی و بو نه هیشتتی ههول د هدا . هاوالانی رابهریو له حیاتی نموهی ههر له سههناهی جوار پینج زهبری گرچوویری وینهی سههری سسی سههنگ له د وژمن بوهشین و هینه می تر وری بیته خواری و وری خوویان و خهلیکی پسی بهرز گهوه / یاش سههری سسی سههنگ ههر خوویان له لا و شو لا د! حهشارده دا و جارو بارش به دزی گههوهیری کوردستانی عیراقیان ده بهراند و له گهرمین دمهسانموه ! له کاتیک دا د وژمن د وای شو زهیره / زوری پاسنگ لا وارهگانی خووی ههلهگرتن و پاشهگههههکی کاتی و تاکتیکی دست پسی کرد .

خو بواردن له سهر و گرتنه پیشی سیاسی دیفاعی پاسو بوو به خورههیک که ههم جیولانموه کی ده خووار و ههم کاری دهکرده سهر ههست و مهبکی شو خهلیکی که به گوهری توانا نوای رایه ربههگانی د هدا .

۲ - پاک نه کرد نموهی مهبندی جیولانموه له هاو د مستهگانی رژیم

رابهرانی جیولانموه له ماوهی ههژده مانگ دا بیچهگ له چهته ههنگاری سهههتایی ههولی خاوهن کرد نه وهی مهبندی تهسکی جیولانموه بیان نه دا . سستی و خاوی بهرامهر بهوانتی بیاوی د وژمن بوون و کرد نموهی دزی جیولانموه بیان شارهوه نه بوو / دهبوو به هوی نموه که رژیم زیانتر شهوانه له گهانی کادر و لی بهرسراو پیشهههگهگان بهر دا و بولای خوویان رایگیشتی . سههیر نموه به له هینه یك مهبهت مهبلی جاسوس به ناوی نموهی خاوهن خهزم و کسه و ئافا بهکی خو فروش به ناوی نموهی خهزم و ههشیرتهی زوره / له سهزادان و له ناو بهرن معاف بوون . نه بوونی بهرشت بو پاک کرد نموهی مهبندی تیگرتشان بوو به هوی نموه که رولهی ویک ئاواره له داو بهخری و هههت و سههلا رههیم فریوی ئافا و مهبلی خو فروش بهخون و واز له ریزی جیولانموه بین .

۳ - سهه بوونی بهر نامهی روون و له باری مهبهگانی سیاسی / شابوویری و کومه لایهستی

بهر نامه‌یکی روونی سیاسی / ژاپوری و کوملایهتی له گوری دانه بوو . نه‌بلیغاتی گشتی رابهرانی جوولانهوه له پاسی به‌شخوراوی گه‌له‌گه‌مان و پیوستی گه‌بشتن به مافی نه‌تموایهتی و تازادی به شیوه‌یکی مولوق تیپه‌ر نده بوو . جوولانهوه برنامیه‌یکی یو وه‌زیران نه بوو که . ۹ له سه‌دی گراناسی رابهرنمان له سه‌ر شان بوو . وزیریی ملبند ی رابهرین نهی د‌مزانی رابهرین ج دیاریکی بو شهو له هه‌گه‌ه رایه و سیمینی له گه‌ل ئالفا ته‌گلیفی چیهه ؟ رابهرانی جوولانهوه لهو ماهوی د‌ریژه‌ی جوولانهوه د‌ا گواریک / روزنامه‌یک / تنانفت دوو سی بیاننامیان سه‌بارت به تامانجه‌گانی جوولانهوه له ملبندی جوولانهوه و له ولات د‌ا بلاو نه‌گروهه . بو شه‌دی دوست و دوژمن بزانی شهو جهند د‌سته جه‌گه‌ اری د‌ین و د‌مجن و د‌ه‌کوژن ولی یان د‌ه‌کوژری / د‌هلین جسی و جیان ده‌وی ؟ (له ماهوی جوولانهوه‌ی جه‌گه‌ه ا د‌ا تمینا بیاننامیه‌یک بلاو کرایه‌وه) گه‌سه‌ر خه‌می لهو مه‌سه‌له‌ش د‌ا هه‌ر د‌ه‌گه‌رینه‌وه سه‌ر نا شارزه‌باسی رابهرانی جوولانهوه نه‌دی بیتی نه‌خشی ئاگادار کردنه‌وه و راکیشانی سه‌رنجی خه‌لک بو لای داخواری‌یه رهاکاتی جوولانهوه .

۴ - به هینه نه‌گرتسی د‌امفرانسه‌سی ریکخراو و به‌رینه‌س‌ر کردنی میدانی تیکوشان

جوولانهوه‌ی ۴۶ - ۱۳۴۷ به‌گروهه شه‌هیمتی پیوستی به ریکخراوی نه‌بیتی نه‌ داو بوونی جه‌گه‌ه اره‌گان له ملبند بوو به هوی ئاتیکرا بوونی زوریه‌ی نه‌وانه‌ی بوه‌له‌ب‌بان به‌حیزه وه بوو . بیجه‌گه‌ له‌وه‌ی که بو به‌رینه‌س‌ر کردنی د‌ایره‌ی تیکوشانی حیزسی هه‌نگاو هه‌لنه‌ برا و کاری ریکخراویسی و نیزاسی هه‌ر له سنووری شهو ملبندانه د‌ا مایه‌وه که به‌ر له گه‌رانوه کاریان لی کرا بوو / یو به‌رینه‌س‌ر کردنی نه‌تسه‌کیلاتی حیزسی له ملبندی تیکوشانیش د‌ا کاریک نه‌کرا . د‌یاره ته‌بگه‌ به‌ری شهو مه‌دانه ش‌کاری گه‌مارودان و سه‌ر کوش کردنی جوولانهوه‌ی هاسانه‌س‌ر د‌ه‌کرد . بو تاریخ د‌ه‌سی بگوتی که له گه‌ل هه‌مووی شهو کم و گوژی بانه‌ش / کوملانی زه‌مه‌ت‌کشی گه‌لی کورد به هه‌موو توانای خویناوه د‌الده‌ی تیکوشه‌رانیان د‌ه‌دا و پشهوینی یان لی سه‌رکرتل . به‌لام به‌ داخه‌وه رابهرانی جوولانهوه نه‌یا توانی گه‌لک لهو یارمهتی به‌سی د‌ریجه‌ی زه‌مه‌ت‌کیشانی گه‌له‌گه‌مان وه‌ر بگرن .

شه‌و د‌ه‌سه‌نه‌ی که د‌ه‌سی له جوولانهوه‌ی ساله‌گانی ۴۶ - ۱۳۴۷ وه‌ران گه‌رسن .
XX

۱ - بو شه‌وی جوولانهوه‌ی بکری شورشگری به‌ره‌وه سه‌ر گه‌وشن بچسی پیوسته شهو جوولانهوه‌یه له لایهن حیزیه‌یکه‌وه به‌ریوه بچسی که خاوه‌نی به‌ر و باوه‌ری پیشگه‌وتووانه و شورشگیرانه بسی . به‌سی حیزسی شورشگیر و به‌سی جه‌گه‌ه ار بوون به‌ به‌ر و باوه‌ری پیشگه‌وتووانه / جوولانهوه‌ی شورشگیرانه‌ش له تارا د‌ا نه‌ه .

۲ - بو شه‌وی شورش‌له ولاتیکی یان و به‌رین و فره‌گه‌لی وه‌ک شیران د‌ا سه‌ر گه‌وی و بوویدی به‌ره‌یه‌کی به‌گه‌رتووی هیزه‌گانی میالی و پیشگه‌وتوو پیوسته / به‌ره‌یه‌کی که نه‌ک به‌قه‌ه و له سه‌ر کاغه‌ز / به‌لکوه له میدانی کردنه وه د‌ا / نه‌خشی رابهری جوولانهوه‌ی سه‌رانسه‌ری بگیری و کاری ریکخه‌س‌تنی هه‌نگاو‌ه‌گانی شورشگیران له ملبنده جیاوازه‌گان د‌ا و رنه‌وینی خه‌یات به‌ره‌وه سه‌ر گه‌وشن بگه‌رینه شه‌س‌توو .

۳ - بو شه‌وی گه‌لی کورد یه‌توانی وه‌ک هیزیک له شورش‌ی د‌ا هاتوووی ولات د‌ا نه‌خشی هه‌می و داخواریه‌گانی له جوارجه‌وی شیرانکی د‌یموکراتیک د‌ا بینه‌س‌ر ی / پیوسته ریکخراوه‌گانی حیزسی به‌گوهره‌ی هه‌ل و به‌رجی نوی زینه‌وو بگه‌رینه‌وه و شه‌ند امان به‌ به‌ر و باوه‌ری شورشگری و زانستی ته‌بار بگرن .

۴ - بوونی بهر نامه به کی روزنی شاپوری و گوید لایه نی / ریباری سماجی روون / تاشکیک و سترانیزی دیار و تاشکرا
 تاسوی سهر گهوتن تا راد به کی زور دهر دختن و د بنه هوی شهوه که ریزی دوستگانی ستراتیژیک چ له ناو خو و
 چ له د مرهوه دیار بسی .

۵ - دست کردن به شورش هینه گهنگ نه / گرنگ دریزه دانه به شورش . همر شورشیک به بسی شهوی همل
 و مهرجی عینی و زهینی بو رهچاو نه تراپی و به کوتره و بهسی هلسهنگاند تی و مزهی خو و دوزمن و همل و مهرجی
 نیو نهتوایهتی دست بسی کرا بسی / سهر گهوتنی مسودگرنیه و رنگ تیک بشکی .

هه و النامه ی کتیب

شیران تا دا و هفتا دی زیانتر بو کوکردنوهی دسهلات له دستنی بنمالمی پاشایهتی و چلگاو خورهگانی دهر بار دا
 همول ددها . له سیاستی دهرهوشن دا تیدهگوشن همرجی زیانتر به سترامیسی سیاسی و ثابوری و نیزامیسی
 شیران به ولاتیمهگرتنوهگانی تمسیرکا و ولاته سهرمایه داریهگانی ثورویای روزنواو یتسهو بگا . شو همول و تعقلایش
 که ریسمی شا بو زیانتر نیزیك بوونهوه له حکومهته کونه پهرستگانی ناوجه و بو بستنی بیمانیکی نیزامیسی له گهل
 ریسمه سهر به ئیمیرالیستهگانی خهلج دمهیدا / له هیچ کس شاراراهه نیسه . که وا بوو / شه و توزه پاشهکنهیمی
 ریسمی شا و شو چاو وراهی دهریاری " دیموکراسی " ! له دهرگا تبلیغاتی به گانی شیرانهوه بلاو دهگرتنوه /
 به هیچ جور بهلگه و نشانهی گورانی ناوه روکی راستهقبندی ریسمی شیران نین و له باشتترین حالت دا " دهرجه اطمینان"
 یکن بوکف و کول د امرکاندهوهی گوهلانی تووره و رق هستاوی خهلکی شیران . تاقی کردنوه دهری خستوه که همر
 کاتیک حکومهتی شا نوزقالبیک هست به مترسی بگا / پهنا بو زهر و زنگ و ئاکاره جههمنهیمی بهگانی دهبا و چلگاو
 خورهگانی ساواک و ژانده ارههیری له گیانی رولگانی خهلک بهره دا . روود اوهگانی ئاخیری مانگی ریسمهانی تهوریز
 بهلگهیکدی زیندوری راستی و دهروشنی شو لیگه انهوهین . له خویشاندانی خهلکی تهوریز دا یولیس شا همر که
 هستی به بهرینی و بهر بلاو بوونی خویشاندانده کرد / بیسی و دوو بی کردن سنگی روله بی دیفاعگانی
 شو شارهی دابه بهر هود ای شمس تهر و شفق و کولانگانی تهوریزی به خوینیسی بی تاوانان سوور کرد . همر
 چمند به قسهی ته بلیغاتی گانی رژیم ژوماری تهرمانگانی شو خویشاندانده له سیزده کوژراو و ۱۲۵ بریند ارانیش له
 ته بوو / بهلام همر به قسهی رادیوی دوسته سه هیوستهگانی شا ۷۵ کس کوژرابوون و ژوماری بریند ارانیش له ۳۰۰
 کس زیانتر بوو . خو له هس دهرانین که ژوماری شو گهسانهیمی به تاوانی بهشد ار بوون لهو خویشاندانده دا گیراون /
 همر به گورهی بیاننامه رسمی بهگانی دهرولت / خوی له ۸۰۰ کس داهوه و تا تیشانش گرتن و راوانن دهریزی همیه .
 بیجگه لهوه که تهوریز تا تیشانش وک شاریکی دگیر گراو / به تانک و زرگوشنگانی شمرتهشی دهری نیشتمانی ی شا
 گهارو دراهه .

گرتن و موحاکمه کردنی خویند کارانی زانستگانی تاران و تهوریز و شیراز و به شد ارانی خویشانداندهگی قم و زور
 نموندهی تری له و باهتتمان به دستمون / بهلام دهریز کردنوهی شو باسه لیزه دا بیویست نیمه و باپیینه سهر شسلی
 مه بهست :

لهوه بو هشت سال دهری که جموجولی چدهگه ارانده له شیران دا به راپهرینهگی سیاکطل دستنی پس کردوه
 و له گهل لهوهی جهلدهگانی ریسم هموو توانای خوبان بو خاشعبر کردنی به کار هیناوه و به بیجهوانهیمی لهوهی که
 کار به دهرستان زور جار رایان گهیاندهوه که ناحفرانی رژیم به بر بوون و کس نهماوه سهری نفسی هملباوی / همر
 جاره له شوینیک سهری هملده اوتنوه و لیدانی بنگه و بنیانهگانی دوژن تقریبی بی پمانده دهریزی همدووه .
 ماهوی سالیکنه سهرههگانی ی خهلک شیوهیکدی تازهی وهرگرتوه و له کور و کومله ئاشینی یکانهوه بیگره تا دهرگانه دسته
 و ریکخراوه مارکسیستی کان / لهو بهر بهرهگانی دا بهشدارن . گمچی لهگهل همبووی لهوانه دا / تا تهرمش حکومهتی
 دهری نیشتمانی ی شا وک دهرلپای سلیبی جمهورهیری سواری شان و شعیلاکی گهلدهگانی شیران بووه و همر وک
 جاران برزهی له خهلک بریوه .

تو بلی ی هوی به نتیجه نه گهشتنی شو خهبات و بهر بهره کاتی به چی بی ۴ به گمیک ورد بوونه وه بومان در در دهکوی
 کههر در وو جوهرهکوی خهباتی شم ههشت سالی در وایی و تهگر نهختیک بگرینهوه در وانر بزوتنموهچه که ارانهکوی ۷ -
 ۱۳۴۶ ی کور. ستانیس له گل بی / چند شرتیکی بنهرونی ی سر کونشان تیدا نه بووه / وهک هاوکاری و همنگاو
 ریگهشتنی هیزه نیشمانیهکاتی شیران / راکیشانی کوملانی ههراوی خهک بو گوری خهبات و نیکونشان / سرگرد ایتهی
 کردنی شو خهباته له لایین بهرهیهکی بهگرتوری نیشتمانی یوه که خاوهنی بهرنامه و نامانج و ستراتیژییهکی روون بی
 و سره انجام به گز در ا چونی ریژیم له ههموو شوینیک و له تعاوی جهبهگان در ا . به در ریژیسی شو ههشت نو در
 سالی باسمان کرد ههسته جوولانموه له ناوجهیهکی بهچوک در ا تنگه بهر بوتموه که ریژیم به ثاسانی توانیو یتهی گله
 کومهکی بکاته سفر و تیکی بشتکی . له سالی رایبر دروش در ا سهرهراوی فرهوان بوونی نهلقدی بهرهنگار بوونهوه که / دیسان
 خهباته که چیر چیر بووه و له لایین هیزیکی سیاسی شورشگیرینه وه ری نویسی و راهه رایتهی نه کراوه . شهه جگه
 لوموش که شیوهی خهباته که شیوهی خهباتی ثاشتیخوازانه در ری ریژیمیک بووه که له زمانی گولله بهو لاره هیچ زمانیک نازانی .
 ههر تهنده هل و معرفی عمینی لپاریش بی / تهگر هل و معرفی زمینی تاماده نه بی و ریگهراوهیهکی شورشگیر به
 بهرنامهیهکی روونی سیاسی یوه سهرهگانهکی خهباتی کوملانی خهکلی تیدا وه تهستو نه گری / نا توانی بهرهیهکی
 باشی لی وهر بگری و دهستی زور اران له سهرهراوی کورت بگریسه وه . بهلام هل و معرفی زمینی / واته
 بوونی ریگهراوهیهکی شورشگیر به راهه رایتهی کوملانی خهبات / ده توانی شو یسهری کلک له هل و معرفی لهبار ی
 عمینی وهر بگری . رنگه بهکیک ههسی بلی نانهمایهکاتی کوملانی شیران سهره انجام روزیک ههر دهتهقنه وه و کونایی
 بهم و برعهی هیستا دین . دیاره شهه له خوی در ا شتیکی راستا و بیگومان میژوو ریگای خوی دهبری و روزیک له روزان
 شم در وورو در وکانه دهیچیتسه وه . بهلام نابسی له بیرمان بچی که شهه پروسهیهکی در وور و در یژه و هیچ یهکی یوه
 نه کپوتوه که شو گوراندی شهه در مانوی به سالییک بیک دی / بیان به ههراو سال . شورشگیریش ههر به وه در لاین
 که شو رموته میژوو یه خیراتر بگا و ریگای در وور و در یژه به ماوهی کورت بگری .
 که وایوو / هیزهکاتی شوپوزسیون بو سفر گوتن به سفر در وژن در ا و بو وهی هیجانی ثاواته له میژینهکاتی گلانی
 شیران تمنا بیک ریگایان له پیشه / تمویس بهگرتنه له بهرهیهکی نیشتمانی در ا له سفر بهرنامهیهکی روونی سیاسی
 که در اخسارییه سهرهکی بکاتی ههموو گلانی شیران و ههموو چین و توستره نیشتمانی بکاتی خهکلی ولانی
 شهه ی تیدا گه لاله کرابی .

بهلام شمرکی شهه تیکوشعرانی حیژی دیموکراتی کوردستان چیه ؟

که کم کس ههیه نهزانی که کوردستانی شیران شانی شهه ی ههیه بهکیک له سهنگره ههره فایدهکاتی شورشی سفر تا سهری
 شیران بی . که وایوو ههر بهرهیهکی نیشتمانی که له در وروژ در ا بیک بی / چار نا چار بهکیک له لاپته شهاسی بکاتی
 حیژی دیموکراتی کوردستانه . دهسی لوموش بهزانی که ههر تهنده حیزی شهه له بزوتنموه ریگاری خوازی
 شیران در ا کاربگر تر بی / له بهرهی بهگرتنوی هیزه نیشتمانی بکاتیش در ا شوینیکی گرینگری دهسی و سهره انجام
 کهله گهشمان در وای ریگار بوونی شیران بهرو بووهکی زیاتری له خهباتی له میژ سالی خوی بی دهبری .

جا بویه لوهی حزب و گله گمان جنگی شیاری خویان له بزبوتهوهی زرگارینخوازیی شیران دا وهر بگرن / شرکی
 نیکوشهرانی حیزسی شیمه به که زیاتر بجنه نیو کوملانی گهلی گورد و جیسن و نوزدهگانی کوملانی کورد هواری له دوری
 دروشدهگانی حیزب گوبگهتوه . ههر شومنده بهس تیه که له روزنامه و بلاو کراوهگانی حیزب دا له سر سیاستی حیزب
 قسه بو خهلك بگین . د هسی به ههموو گرانیسی خومانوهه بچینه نیو خهلك / له نیزیگوه له راز و ویست و داخوازهگانیان
 تا کارار بین و له سر سیاست و ریزار و بهرنامه و شامانجهگانی حیزب روونیان بگهتوهه .

هیندیك له هاوریان بهرهگرتنی رایلهکه جاسوسی پهگانی ساواک بو نزیك بوتهوه له خهلك و لیک ههلاوار دتسی چاک
 و خهراپ و دوست و دوژمن له نیو ریزهگانی کومل دا به کوسیک دارنن . بهلام ناپسی له بیرمان بچی که بولیک
 جیا کرد نهوهی دوست و دوژمنش و بو سی هیز کردنی رایلهکهگانی ساواکیش / بیجگه له چووته نیو خهلك ریگایهکی
 ترمان تیه . یا کور راستی بهشمان له بهر چاوسی که نهوهی سازمانی تمهتیت له پار هی نفوز و دسهلانی خویموه
 بلاوی دهگانهوه . به تاییهتی له کوردستان دا به شی زوری فرو فیشال و چاووراوه و ریتسی شانه تا شیمتا توانیوهیتی
 و نه قهتیش دهتوانی بیگیهکی کوملایهتی له نیو روله زهجهتیکشهگانی کومل دا بو خوی پهیدا بگا .

نهومش جنگی شانازی و خوشهختی به که حیزسی شیمه له نیو کوملانی گهلی کورد دا ریز و خوشهوستی یهکی زوری ههیه .
 گهلی کورد حیزسی دیوکراتی کوردستان به هیزه سیاسی به دهلسی که بیسهگم جار له میژوری نهتهوهی کورد دا
 له به شیک نیشتمانگهی دا حکومتیکی میلی . نهومش له شگی جمهوری دا . بو کورد دامهزراندوه .
 ههر بویش لهو کانهوه که حیزسی دیوکراتی کوردستان دامهزراوه / هیچ هیزیکی سیاسی دیکه نهیتوانیوه له کوردستان
 دا ریشه درکونی و بهره بگری . به هزاران رولهی گله گمان که شیمتا شیمه بیومندی ریگراو بییمان سی یانهوه نه /
 روژیک له ریگراوهگانی حیزسی شیمه دا نیکوشاون و تا شیمتا شیمه حیزبه گمان وهفادار ماوتوهه . نهوانه نک ههر له
 ریزی گل دهرته جیون / نهانته ریگای هیزیکی سیاسی دیکه شیمان له گرتیته بهر . ههول و نیکوشانی حیددی
 و سی پسانهوهی شیمه دهتوانی به ماوهیکی نیسهتمن کورت زوری نهوانه بییشه وه نیو ریزهگانی حیزب و له شکریکی
 گوره له روله به دهگانه بیک بیینی . به تاییهتی که توند و تیز بیوین نانهمایهگانی کوملانی شیمتا ی شیرانش هویهکی
 یارماتی دهری شو حیهستیهه .

مسه له مک ماوه که بهیسته شیماره یی بگری . نهومش لوهیه وهک بوخومان د مزانین ماوهیکی زوره بهو جوهری بهیسته
 نه چووینه نیو خهلك و نهومش بوته هوی لوهه کاتیک د چینه نیویان و بانگمان دهگهین بو نیو ریزهگانی حیزب / بیجگه
 لهوانه که به راستی نیکوشهرن و مانای راسته قینهی خهبات و نیکوشان د مزانن / له گل جمند دسهته شیمتایک به
 رهزوروهه بهین که ههر جمند پاکن و دلسوزی گل و نیشتمانگیمان / جهتنه بیرو رایهکی ههله و نا دروستیان ههیه .
 راگیشانی نهو جوهره گسسته بو مهیدانی خهباتی به کردوهه ههول و نیکوشان و سهر و سیکه انمهکی ناااسایی بهیسته .
 بو تمونه هیندیك گهس . که به داخموه زوماره شیمان گم تیه . کاتیک داوای هاوکاری و نیکوشانیاں لی دهگی /
 له ولام دا دهلین : له ههل و مخرجی شیمتا دا که " هیچ له گوردانیه " شاماره نیم هاوکاری ریگراو بیسی له گل
 حیزب بیگم / بهلام با بگانه روزی خوی / بزانه به سهر و ماله و تیدا دیم پان نا ۲ د پاره مههستیشیاں له " روزی خوی "
 نهو کانهیه که حیزسی شیمه سهنگه ری جیاگانی کوردستان شاموهه ان دهگانه وه و جدگه ارته به گز دوزمسی گهلانی شیران
 دا دهچی . سی خیمه لوهی که شو " روزی خوی " نه له شامان بهرد بهیتهوه و نه له عمز ههله ههولی و نه هیچ گهش
 بویمان به دیاری دیتی . بهنگه قرار سی همبویمان به ههوا ی " روزی خوی " له مالی دایشین و چاوهرانی جوهره بین /
 به سی شک حهوت پشیمان د بهرتهوه و نهو روزمهتر نایه . شوه من و تو و تم و شیمن که دهسی دست و دهمتی
 بهنگه به بین و به گاری شینگیر و نیکوشانی سی وچان نهو روزه وهی بیشین .

